

Musiikin peruselementit

Melodia, rytmi, harmonia,
Rakenne (muoto) ja dynamiikka

Melodia

on useista *sävelistä* muodostuva sävelkulku

-Melodia on joko soitettu tai laulettu soitettu sävelkulku, joka on yleensä kappaleiden tunnistettavimpia piirteitä. Kappaleiden alkusoitot ovat usein jo tunnistettavia ja niissä esiintyy joku melodia, jonka mukana voi laulaa.

-Melodiaa voi usein analysoida seuraavin piirtein:

Se menee korkealta/matalalta

Se on nouseva/laskeva

Siinä on paljon hyppyjä

Melodia kulkee laajalla alueella/Melodiassa käytetään yhtä tai kahta säveltä

Melodia kuulostaa tavalliselta/kauniilta/poikkeavalta

Rytmi =

ajallisesti järjestetty iskujen tai sävelten kuvio

- Rytmi on helppo havaita populaarimusiikissa rummuista ja lyömäsoittimista.
- Rytmi esitetään nuotteina, joissa iskujen aika-arvot suhteutetaan tahteihin.
- Rumpukompit tai eri lyömäsoittimille tyypilliset soittotavat ovat selkeitä esimerkkejä erilaisista rytmeistä. (Hoks. Esimerkiksi rap)
- Rytmejä esiintyy kuitenkin myös melodioissa, laulut erottuvat toisistaan myös rytmin avulla.
- Rytmi viestii musiikissa vahvasti tunnelmaa. Nopeat rytmikuviot ilmaisevat esimerkiksi energisyyttä tai kiihkeyttä. Hitaat rytmit taas viestivät rauhaa ja hiljaisuutta.

-Rytmiä voit analysoida seuraavasti:

Onko kappaleessa monimutkaisia/yksinkertaisia rytmejä?

Onko jossakin kohdassa rytmi erityisen huomattavassa roolissa? (Shape of you)

Minkä soittimien rytmit ovat tärkeitä kappaleen tunnelman kannalta?

Harmonia

on useiden yhtä aikaa soivien erikorkuisten äänien, eli sointujen, käyttämistä musiikissa.

-Harmonia musiikillisena terminä tarkoittaa yleisimmin **sointua** (sävelkuvio jossa usea sävel soi yhtäaikaan).

-Yhteen soivat sävelet voivat siis harmoniassa soida kauniisti yhteen, mutta niillä voidaan myös tarkoituksellisesti hakea riitasointuisuutta.

-Tavalliset soinnut länsimaisessa populaarimusiikissa ovat kolmisoinnut duuri ja molli.

Duuri = :) , molli = :(?

-Lisäksi käytetään usein nelisointuja eli lisätään duuriin tai molliin riitasointuisuutta tuova 7, jolloin soinnussa soi neljä säveltä yhtä aikaa.

-Soinnut itsessään luovat harmoniaa, mutta musiikin kuuntelijalle usein yksittäisten sointujen analysoimista tärkeämpää on se, mitä sointuja kappaleessa käytetään ja miltä niiden yhdistelmät kuulostavat. Onko haettu yhteensopivuutta, vai tehdäänkö kappaleessa tarkoituksellisia poikkeamia?

Muoto eli rakenne eli ..?

- Muodoilla tarkoitetaan musiikissa sitä, montako säkeistöä ja kertosäettä kappaleissa on sekä missä järjestyksessä ne ovat.
- Musiikin muodot eivät aina välttämättä ole hyvin selkeitä – joskus kuulijat antavat sisällölle eri merkityksiä.
- Populaarimusiikin yleisimmät muotorakenteet muodostuvat seuraavista osista:
  - **INTRO** = alkusoitto, joka usein aloittaa kappaleen
  - **A** = kappaleen ensimmäinen varsinainen osa, usein säkeistö (joskus nimenä VERSE)
  - **B** = kappaleen toinen osa, toisinaan myös kertosäe (joskus kertosäkeen nimenä CHORUS)
  - **C** = kappaleen kolmas osa
  - **D, E jne.** = muita osia voi olla monia
  - **INTERLUDE** = välisoitto
  - **CODA** = loppusoitto joka lopettaa kappaleen (joskus nimenä OUTRO)
  - **BRIDGE** = kappaleen A ja B osien välissä monesti oleva lyhyehkö välisoitto, joka johtaa kertosäkeistöön

Mieti ensin itse hetki ja keskustele parin kanssa!

Tuleeko mieleesi yhtään kappaletta, missä olisi käytetty voimavaihteluita tehokkuuden tai herkkyyden korostamisessa? Ovatko voimavaihtelut vaikuttaneet mielikuvasi syntymiseen?

Dynamiikka

- Dynamiikka eli voimavaihtelut liittyvät olennaisesti musiikkiin. Barokin aikakaudelta 1600-luvulta saakka on esiintynyt sävellyksissä tulkintaan liittyviä merkintöjä – dynamiikka on näistä yksi alue.
- Musiikissa äänen voimakkuutta tarkoittavat lyhenteet tulevat italian kielestä

fff	forte fortissimo	niin voimakkaasti kuin mahdollista
ff	fortissimo	hyvin voimakkaasti
f	forte	voimakkaasti
mf	mezzoforte	melko voimakkaasti
mp	mezzopiano	melko hiljaa
p	piano	hiljaa
pp	pianissimo	hyvin hiljaa
ppp	piano pianissimo	niin hiljaa kuin mahdollista
dim.	diminuendo	vähitellen hiljeten
cresc.	crescendo	vähitellen voimistuen

Mutta!

- Pelkkä elementtien luettelointi ei kuitenkaan määrittele musiikkia, joka on aina kokonaisuus. Eri elementtejä kyllä pystytään tarkastelemaan, mutta vain yksi elementti ei useimmiten muodosta kokonaisuutta.
- Tosin musiikkitaiteen rajojen etsimisen myötä tällaisiakin on olemassa..